

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΑΕΙ (16/05 – 15/07/2022)

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ : ΜΑΡΙΕΤΤΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΕΛΟΣ ΔΣ, ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Τίτλος : «Η κρίση στα Ίμια: θετικό ή αρνητικό παράδειγμα; »

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ : ΜΑΡΙΖΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ : ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΑΡΤΖΟΥΚΟΣ , ΑΝΤΙΝΑΥΑΡΧΟΣ ε.α. Π.Ν

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΛΙΣΜΕ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ: 6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2022

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- I. ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑ
- II. ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΙΜΙΩΝ
- III. ΚΡΙΤΙΚΗ
- IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ
- V. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑ

Η κρίση των Ιμίων αποτελεί ένα αξιοσημείωτο γεγονός για τη σύγχρονη ελληνική ιστορία, καθώς το αρνητικό της αποτέλεσμα έφερε στην επιφάνεια μεταξύ άλλων και την αδυναμία συνεργασίας των αρμοδίων αρχών του ελληνικού κράτους για την επίλυση της κρίσης. Ωστόσο, για να γίνει αντιληπτή και κατανοητή η κρίση των Ιμίων χρειάζεται να δοθούν κάποια βασικά στοιχεία της θεωρίας περί κρίσεως. Καταρχάς, μία κρίση δεν ξεκινάει ξαφνικά. Προηγείται μία διακριτή αποσταθεροποιητική ενέργεια, εκ μέρους της μίας πλευράς, που διαφοροποιεί προς το χειρότερο την έως τότε κατάσταση σχέσεων. Η ενέργεια αυτή η οποία αποκαλείται «καταλύτης της κρίσεως» αποτελεί την έναρξη μίας περιόδου κρίσεως. Καταλύτες κρίσεως μπορεί να είναι μία πολιτική απειλητική, δήλωση, μία σημαντική πρόκληση, η εφαρμογή embargo ή μία επίδειξη στρατιωτικής δύναμης, ένα θερμό επεισόδιο κ.λπ., από την Στις κρίσεις πρέπει να συνεκτιμώνται η αμεσότητα της απειλής, η έκταση αυτής καθώς το διακύβευμα κάθε πλευράς (τις θυσίες που προτίθεται να προβεί κάθε πλευρά βάσει της αξίας του διακυβεύματος). Επιπλέον, κάθε κρίση είναι απρόβλεπτη στην πορεία της εξέλιξής της. Την κρίση επηρεάζουν ποικίλοι παράγοντες, μερικοί εκ των οποίων είναι η έλλειψη χρόνου που απαιτείται για σκέψη και μετέπειτα δράση, η ψυχολογική πίεση, απειλή αξιών και ζωτικών εθνικών συμφερόντων καθώς και η πιθανή χρήση βίας.

Προϋπόθεση ενάρξεως μία διακρατικής κρίσεως αποτελεί η σύγκρουση συμφερόντων αλλά και η αναποτελεσματικότητα της αποτροπής λόγω διαφοράς συσχετισμού ισχύος. Μια κρίση ξεκινάει όταν η μία πλευρά δεν έχει υπολογίσει σωστά την αντίπαλη πλευρά, αλλά και όταν υφίσταται ηγετική ανεπάρκεια (συνήθως στη μία πλευρά, γεγονός που η αντίπαλη πλευρά εκμεταλλεύεται). Κάθε κυβέρνηση δύναται να κλιμακώνει ή να αποκλιμακώνει την κρίση, ανάλογα με τις εκτιμήσεις της, με την χρήση σειράς εργαλείων όπως οι Εθνικοί Κανόνες Εμπλοκής (ΕΚΕ), τα μέτρα συναγερμού κ.λπ.. Σε καιρό ειρήνης η χρήση του Ε.Κ.Ε όπως προφέρονται εν συντομία οι προαναφερθέντες κανόνες απαγορεύονται. Αντιθέτως, ισχύει μόνο το δικαίωμα και η υποχρέωση της αυτοάμυνας. Το πότε θα γίνει χρήση Κανόνων Εμπλοκής εναπόκειται στο κάθε κράτος. Οι ΕΚΕ αποδεσμεύονται από σειρά θεσμικών φορέων (π.χ. Α/ΓΕΣ, Α/ΓΕΕΘΑ, ΥΠΕΘΑ), αναλόγως των επιπτώσεών τους, με τους πλέον σημαντικούς εξ αυτών να αποδεσμεύονται αποκλειστικά από την πολιτική ηγεσία (ΚΥΣΕΑ).. Εκτός από τους Εθνικούς Κανόνες Εμπλοκής υπάρχουν και τα Μέτρα Συναγερμού για περιπτώσεις κρίσεως. Οδηγούν σταδιακά τη χώρα σε ετοιμότητα πολέμου. Είναι αναγκαίο να υπάρχει συστηματική θεσμοθετημένη επαφή, με συγκεκριμένη αντζέντα, μεταξύ πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας προκειμένου να διασφαλισθεί η απαιτούμενη αμοιβαία γνώση, κατανόηση και εμπειρία που εγγυάται μία ομαλή συνεργασία σε περίοδο κρίσεως. Όταν ξεσπάσει μία κρίση τον χειρισμό αντιμετώπισής της τον έχει εξ'ολοκλήρου η πολιτική ηγεσία.

Η πολιτική ηγεσία κλιμακώνει ή αποκλιμακώνει μία κρίση. Οφείλει να ακολουθήσει μία στρατηγική για την αντιμετώπιση της κρίσης. Η στρατηγική που θα ακολουθηθεί έχει ως σκοπό τη διαφύλαξη των συμφερόντων του κράτους, Κατά την εφαρμογή της εκάστοτε στρατηγικής συνιστώνται μικρές παύσεις οι οποίες διευκολύνουν την εκατέρωθεν επανεκτίμηση της καταστάσεως και τις πιθανές διαπραγματεύσεις. Τα προαναφερθέντα δύναται να ισχύσουν όταν μιλάμε για δύο ορθολογικούς αντιπάλους οι οποίοι βασίζονται στον υπολογισμό του κόστους και του οφέλους. Ωστόσο, εάν ένα κράτος δεν μπορεί να

δράσει με βάση τις συνθήκες κόστους-οφέλους, (π.χ. θρησκευτικός ή ιδεολογικός φανατισμός). Απρόβλεπτα μπορεί να δράσει και ένας λογικός δρών, όταν βρίσκεται σε θέση αδυναμίας και θέλει να πείσει τον ισχυρό αντίπαλό του να μην προχωρήσει σε κλιμάκωση. Συνεπώς, έχοντας λάβει υπόψη όλα τα παραπάνω καταλήγουμε σε έναν από τους δύο ορισμούς μίας διακρατικής κρίσεως άμυνας και ασφάλειας. Η κρίση είναι μία ρηξιγενής αλληλεπίδραση αυξημένης εντάσεως που προκαλείται μετά από συγκεκριμένη ενέργεια μεταξύ δύο ή περισσότερων χωρών, οι οποίες έχουν αντιτιθέμενα συμφέροντα. Μία κρίση έχει τις ακόλουθες φάσεις: έναρξη, κλιμάκωση, αποκλιμάκωση και επιπτώσεις και δύναται να αντιμετωπιστεί με επιθετικές στρατηγικές ή με αμυντικές στρατηγικές. Ο πειθαναγκασμός αποτελεί παράδειγμα επιθετικής στρατηγικής, ενώ η εξαναγκαστική διπλωματία αποτελεί παράδειγμα αμυντικής στρατηγικής. Τέλος, σε μία κρίση υπάρχουν και οι τρόποι χειρισμού της κρίσης, όπως είναι η διαπραγμάτευση, η διαμεσολάβηση και η διαιτησία.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΙΜΙΩΝ

Από το 1994 ο τότε ΥΦΕΘΑ Μ. Μπετενιώτης προβάλλει την πρόθεση αξιοποίησης βραχονησίδων του Αιγαίου. Τον Νοέμβριο του 1995 η ελληνική Βουλή ενέκρινε το πρόγραμμα εποίκισμού ελληνικών νησίδων με κρατική επιδότηση. Σκοπός ήταν η δημιουργία αγροτουρισμού στις νησίδες αυτές, πράγμα που συγχρόνως θα επιβεβαίωνε εμφατικά τα κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας στις εγγύς θαλάσσιες περιοχές. Δύο περίπου μήνες αργότερα, δηλαδή την περίοδο πριν την έναρξη της κρίσης των Ιμίων, στην Ελλάδα επικρατούσε πολιτική αβεβαιότητα, την οποία η Τουρκία εκμεταλλεύτηκε για να δημιουργήσει ένα σκηνικό πολεμικής σύρραξης. Ειδικότερα, το βράδυ της 26 Δεκεμβρίου του 1995 ανήμερα των Χριστουγέννων, το τουρκικό φορτηγό πλοίο «Φιγκέν Ακάτ» προσάραξε στα Ίμια. Τα Ίμια είναι το σύνολο δύο βραχονησίδων (ανατολική και δυτική Ίμια), που βρίσκεται ανατολικά της Καλύμνου και της Καλολίμνου μεταξύ των Δωδεκανήσων και των τουρκικών ακτών. Υπάγονται διοικητικά στα Δωδεκάνησα. Η κρίση θα μπορούσε να εντοπιστεί εάν η τότε κυβέρνηση θεωρούσε ως καταλύτη το ακόλουθο συμβάν. Όταν το λιμεναρχείο Καλύμνου ενημέρωσε τον Τούρκο πλοίαρχο ότι θα στείλει ρυμουλκά για να αποκολλήσουν το πλοίο, εκείνος αρνήθηκε και απάντησε ότι βρίσκεται εντός των τουρκικών χωρικών υδάτων. Στις 27 Δεκεμβρίου 1995 το τουρκικό ΥΠΕΞ διαμηνύει προφορικά στην ελληνική πρεσβεία της Άγκυρας, ότι τα Ίμια είναι τουρκικό έδαφος. Στις 28 Δεκεμβρίου η Άγκυρα αποδέχτηκε να αποκολληθεί το πλοίο, το οποίο οδηγήθηκε στο λιμάνι Κιουλούκ. Την επομένη, δηλαδή στις 29 Δεκεμβρίου η Τουρκία εξέδωσε ρηματική διακοίνωση, όπου υποστήριζε αναλυτικά πως τα Ίμια ανήκουν στην Τουρκία. Η διακοίνωση δεν κοινοποιείται στο ΓΕΕΘΑ. Η Ελλάδα απάντησε καθυστερημένα (9 – ΙΑΝ. – 1996) με ρηματική διακοίνωση, που απέρριπτε την προηγηθείσα τουρκική και όπου υποστήριζε πως έλαβε τα Δωδεκάνησα, στα οποία ανήκουν τα Ίμια από την Ιταλία και όχι από την Τουρκία. Αναλυτικότερα, η Ιταλία κέρδισε τα Δωδεκάνησα κατά τον Ιταλο-τουρκικό πόλεμο του 1911 - 1912. Με τη Συνθήκη της Λωζάνης του 1923 η Τουρκία αποδέχθηκε ότι τα Δωδεκάνησα παραμένουν υπό Ιταλική κυριαρχία, ενώ τα σύνορα των Δωδεκανήσων με τις τουρκικές ακτές καθορίστηκαν οριστικά με το Ιταλο-τουρκικό πρωτόκολλο, την συμφωνία του 1932 (η Τουρκία μάλιστα έλαβε ανταλλάγματα για να την υπογράψει). Η Ελλάδα πήρε τα Δωδεκάνησα από την Ιταλία το 1947 με τη Συνθήκη Ειρήνης των Παρισίων μεταξύ της Ιταλίας και των Συμμάχων. Ωστόσο, η Τουρκία ισχυρίζεται από

την επομένη των Ιμίων ότι στο Αιγαίο υπάρχουν «γκρίζες ζώνες», δηλαδή σειρά νήσων (έως 152) οι οποίες δεν κατονομάζονται στις Συνθήκες που διέπουν το νομικό καθεστώς του Αιγαίου και συνεπώς είναι αμφισβητούμενης κυριαρχίας. Ο όρος «γκρίζες ζώνες» δεν υπάρχει πουθενά στο διεθνές δίκαιο. Αποτελεί επινόηση της Τουρκίας και μόνο.

Στις 15 Ιανουαρίου του 1996 ο πρωθυπουργός Ανδρέας Παπανδρέου παραιτείται, καθώς αντιμετώπιζε σοβαρό πρόβλημα υγείας. Μετά από εσωκομματικές εκλογές στο ΠΑΣΟΚ εκλέγεται πρωθυπουργός ο Κωνσταντίνος Σημίτης. Στις 16 Ιανουαρίου μετά την τουρκική ρηματική διακοίνωση ότι τα Ίμια ανήκουν στην Τουρκία, το ΥΠΕΞ ζητά από το ΥΕΘΑ αυξημένη επιτήρηση στην περιοχή αυτή, η οποία εφαρμόζεται από το ΓΕΕΘΑ, το ΓΕΝ και το ΛΣ. Η Τουρκία στην ίδια περιοχή έχει αναπτύξει σκάφη της ακτοφυλακής της. Στις 19 Ιανουαρίου το ΓΕΕΘΑ ζητεί επικαλυπτικά από τους τρεις κλάδους των ΕΔ, αυξημένα μέτρα επιτηρήσεως. Όλες οι παραπάνω ενέργειες γίνονται με πλήρη μυστικότητα και προσοχή, ώστε να μη διαρρεύσει το στιδήποτε στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Παρόλη την προσοχή όμως, στις 20 Ιανουαρίου το φιλοκυβερνητικό ενημερωτικό δελτίο «Εμπιστευτικό Γράμμα» που κυκλοφορούσε μόνο σε συνδρομητές και είχε έδρα την Αθήνα αποκάλυψε την ανταλλαγή διακοινώσεων μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας σχολιάζοντας μάλιστα πως η Τουρκία έθεσε ζήτημα εδαφικών διεκδικήσεων. Η αποκάλυψη έγινε μία μέρα αφού η κοινοβουλευτική ομάδα του ΠΑΣΟΚ εξέλεξε τον Κ. Σημίτη ως πρωθυπουργό. Στις 22 Ιανουαρίου ορκίζεται η νέα Κυβέρνηση. Στις 24 Ιανουαρίου και αφού έχουν ήδη διαρρεύσει στον Τύπο πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση στο Αιγαίο, δημοσιογράφος του τηλεοπτικού σταθμού ANTENNA καλύπτει ειδησεογραφικά το ζήτημα της αμφισβήτησης της ελληνικής κυριαρχίας των Ιμίων από την Τουρκία, αλλά και τον ισχυρισμό της Τουρκίας ότι τα Ίμια της ανήκουν.

Το γεγονός ότι οι ρηματικές διακοινώσεις των ΥΠΕΞ της Ελλάδας και της Τουρκίας γνωστοποιήθηκαν στον Τύπο έμελλε να επιταχύνει τις εξελίξεις. Απόρρητα έγγραφα είχαν δημοσιοποιηθεί δίνοντας στον Τύπο την ευκαιρία να καλλιεργήσει της ψύχωση της έντασης και την μεγαλοποίηση των γεγονότων με εικόνες. Λαμβάνοντας υπόψη και την επίδραση του Τύπου, στις 25 Ιανουαρίου η κατάσταση εκτραχύνεται περαιτέρω, όταν ο Δήμαρχος Καλύμνου μαζί με άλλους τέσσερις πολίτες, κατοίκους της Καλύμνου και τηλεοπτικό συνεργείο αποβιβάζονται στην ανατολική Ίμια και τοποθετούν εκεί την ελληνική σημαία. Έχει ειπωθεί από κάποιους πως πίσω από την ενέργεια αυτή βρισκόταν ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας, Γεράσιμος Αρσένης χωρίς ωστόσο κάτι τέτοιο να έχει επιβεβαιωθεί πλήρως. Η προαναφερθείσα ενέργεια έδωσε στην Τουρκία την αφορμή για περαιτέρω δράση. Τα τουρκικά Μ.Μ.Ε. με τη σειρά τους κάλυψαν το γεγονός με τέτοιο τρόπο που συνέβαλαν στη δημιουργία κλίματος κρίσης. Το κλίμα κρίσης που δημιουργήθηκε από τον τουρκικό Τύπο αποτέλεσε διπλωματικό εργαλείο της τουρκικής κυβέρνησης, η οποία βρήκε την κατάλληλη αφορμή για επιπλέον δράση με απώτερο σκοπό την αναθεώρηση της κατάστασης στο ανατολικό Αιγαίο.

Στις 27 Ιανουαρίου γίνεται ανύψωση της τουρκικής σημαίας στα Ίμια από δημοσιογράφους της εφημερίδας Χουριέτ, αφού πρώτα κατέβασαν την ελληνική σημαία, την οποία πήραν μαζί τους σαν λάφυρο. Η ενέργεια τους μαγνητοσκοπείται και παρουσιάζεται σε κανάλι της τουρκικής τηλεόρασης. Την επομένη το πρωί στις 28 Ιανουαρίου άνδρες του περιπολικού «ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ II» που ανήκε στο πολεμικό ναυτικό αφαιρούν την τουρκική σημαία στην ανατολική Ίμια και στη θέση της ανυψώνουν την ελληνική. Για την κίνηση αυτή

ενημερώνεται ιεραρχικά η στρατιωτική και πολιτική ηγεσία. Επιπλέον, ομάδα Ελλήνων βατραχανθρώπων αποβιβάζεται στις 282000 στην Ανατολική Ίμια για να περιφρουρήσει την ελληνική σημαία. Προωθούνται μονάδες του ΠΝ στην περιοχή κατ' αναλογία με αντίστοιχη τουρκική παρουσία. Την 29^η Ιανουαρίου 1996 δεν έχει συγκληθεί ακόμη το ΚΥΣΕΑ και δεν δίδονται οι πολιτικές προθέσεις προς την στρατιωτική ηγεσία. Την ίδια ημέρα ο Πρωθυπουργός δηλώνει γραπτώς ότι η Ελλάδα δεν θα κάνει πίσω, ότι έχει όλα τα μέσα και δεν θα διστάσει να τα χρησιμοποιήσει. Ο Έλληνας ΥΠΕΞ ενημερώνει τους ομολόγους του στις Βρυξέλλες αλλά δεν θέτει θέμα αλληλεγγύης από τους εταίρους. Σε νέα ρηματική διακοίνωση την 291630, η Τουρκία επαναλαμβάνει τον ισχυρισμό ότι τα Ίμια είναι τουρκικά και ότι απαιτείται μία συμφωνία για το καθεστώς τους. Στις 291930 σε σύσκεψη του τουρκικού Συμβουλίου Ασφαλείας αποφασίζεται η απόβαση στην Δ. Ίμια. Στις 301015 αποπλέει το σύνολο των ελληνικών μονάδων κρούσεως του ΠΝ, για έκτακτη άσκηση στο Αιγαίο, υπό πλήρη τηλεοπτική κάλυψη... Ο Α/ΓΕΕΘΑ ζητά από τον Πρωθυπουργό αποδέσμευση ΕΚΕ και αυτός δίδει την εντολή να παραμείνουν τα πράγματα ως έχουν και οι ΥΠΕΞ και ΥΕΘΑ να προβούν σε πολιτικές δηλώσεις σε κλίμα αποκλιμακώσεως. Έλληνες Υπουργοί συνομιλούν με τους ομολόγους τους Αμερικανούς. Από τις 301200 παραβιάζονται ελληνικά χωρικά ύδατα από πλοία του τουρκικού ναυτικού ελλείψει ΕΚΕ, προτρέπονται απλώς φωνητικά να εξέλθουν. Η αναλογία των εκατέρωθεν δυνάμεων στα Ίμια διατηρείται. Ενώ η Τουρκία απαιτεί την υποστολή σημαίας από τα Ίμια με απειλή συγκρούσεως, στην Βουλή αρχίζουν οι προγραμματικές δηλώσεις της νέας κυβερνήσεως και ο Πρωθυπουργός δεσμεύεται σε συνομιλία του με τον Πρόεδρο Κλίντον στην μη χρήση βίας (δίχως ενημέρωση της στρατιωτικής ηγεσίας). Οι Η.Π.Α. στέλνουν μήνυμα στα δύο κράτη για αποκλιμάκωση της κρίσης σε επίπεδο ναυτικών δυνάμεων, ώστε να μην κλιμακωθεί η κρίση και εξελιχθεί σε γενικευμένη σύρραξη.

Στις 31 Ιανουαρίου και ώρα 12:30 συγκαλείται επευσμένα σύσκεψη στο γραφείο του Πρωθυπουργού. Κατά την σύσκεψη ο Α/ΓΕΕΘΑ ζητά αποδέσμευση ορισμένων ΕΚΕ και λαμβάνει επιτιμητική αρνητική απάντηση ενώ ταυτόχρονα προκύπτει μείζων διαφωνία για το θέμα της σημαίας. Ο Διοικητής της ΕΥΠ μεταφέρει πληροφορίες αλλά περιμένει στον προθάλαμο δίχως τελικά να δει τον Πρωθυπουργό. Οι συνομιλίες με Αμερικανούς θεσμικούς φορείς συνεχίζονται. Την ίδια ώρα έρχονται πληροφορίες ότι Τούρκοι κομάντος έχουν αποβιβάσθει στην Δυτική Ίμια στα Ίμια και ο Πρωθυπουργός μέμφεται τις ΕΔ. Η Ελλάδα αντιδρά στέλνοντας στην περιοχή ελικόπτερο του Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού, το οποίο απογειώθηκε από τη φρεγάτα «Ναυαρίνο». Σκοπός ήταν το ελικόπτερο να επιβεβαιώσει ή όχι την πληροφορία σχετικά με την αποβίβαση των Τούρκων κομάντος στ Ίμια. Στην περιοχή επικρατούν άσχημες καιρικές συνθήκες. Λίγο πριν τις 5 τα ξημερώματα το πλήρωμα του ελικοπτέρου αναφέρει ότι εντόπισε περίπου δέκα Τούρκους με τη σημαία τους στα Ίμια. Δίνεται εντολή το ελικόπτερο να επιστρέψει στη βάση του. Μολαταύτα, λίγη ώρα αργότερο το πλήρωμα αναφέρει βλάβη και χάνεται από τα ραντάρ. Έπειτα από κάποια ώρα γίνεται γνωστό πως τα τρία μέλη του πληρώματος έχασαν τη ζωή τους. Τα σώματά τους ανασύρονται. Πρόκειται για τον υποπλοίαρχο Χριστόδουλο Καραθανάση, τον υποπλοίαρχο Παναγιώτη Βλαχάκο και τον αρχικελευστή Έκτορα Γιαλοψό. Η επίσημη τοποθέτηση του ελληνικού κράτους σχετικά με το θάνατο των τριών Ελλήνων ήταν ότι το ελικόπτερο έπεσε εξαιτίας της κακοκαιρίας και της απώλειας προσανατολισμού του πιλότου. Υπάρχουν πολλές και διαφορετικές απόψεις σχετικά με την πτώση του ελικοπτέρου. Το αποτέλεσμα όμως παραμένει το ίδιο. Τρεις άνθρωποι σκοτώθηκαν εν ώρα καθήκοντος και υπερασπιζόμενοι την

πατρίδα τους. Αφού ο Πρωθυπουργός ερώτησε τον Α/ΓΕΕΘΑ εάν είναι δυνατή η αναίμακτη ανακατάληψη εντός 45 λεπτών και έλαβε αρνητική απάντηση, διέταξε την απεμπλοκή από την περιοχή, βάσει της προτάσεως των ΗΠΑ “No ships, no troops, no flags”. Μέχρι το μεσημέρι της 31^{ης} Ιανουαρίου 1996 τόσο η Ελλάδα όσο και η Τουρκία είχαν αποσύρει από τα Ίμια τις ναυτικές δυνάμεις τους, τους στρατιώτες και τις σημαίες τους. Ένας πιθανός πόλεμος είχε αποφευχθεί, όμως οι δυσμενείς επιπτώσεις της κρίσης των Ιμίων για την Ελλάδα ήταν πολλές.

Σύμφωνα με την θεωρία που αναλύθηκε παραπάνω, στην κρίση των Ιμίων μπορούμε να θεωρήσουμε ως καταλύτες κρίσεως τις τουρκικές προκλήσεις, όπως την προσάραξη του «Φιγκέν Ακάτ» στις βραχονησίδες, την ανύψωση της τουρκικής σημαίας, αλλά και την αντίδραση της ελληνικής πλευράς, όπως την ανύψωση της ελληνικής σημαίας καθώς επίσης και τα ρηματικά διαβήματα των δύο χωρών. Κατά τη διάρκεια της κρίσης ήρθαν στην επιφάνεια διάφορες δυσλειτουργίες του ελληνικού κράτους. Πρωτίστως, η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ ήταν διχασμένη, ενώ θα έπρεπε να συμβαίνει το ακριβώς αντίθετο για να αντιμετωπισθεί ο εχθρός. Από τη μία πλευρά υπήρχαν οι εκσυγχρονιστές, οι οποίοι είχαν την εξουσία. Από την άλλη πλευρά, ήταν οι προεδρικοί, οι οποίοι είχαν χάσει την εξουσία και δεν έδειχναν εμπιστοσύνη στους εκσυγχρονιστές. Επιπλέον, υπήρχαν τρία διαφορετικά κέντρα λήψης αποφάσεων του ΠΑΣΟΚ. Το πρώτο ήταν ο Πρωθυπουργός με τους συμβούλους του, οι οποίοι διέθεταν ελάχιστη πείρα στη διαχείριση εθνικών κρίσεων. Το δεύτερο ήταν ο Υπουργός Εξωτερικών, Θεόδωρος Πάγκαλος σε συνεργασία με τον Πρωθυπουργό, Κωνσταντίνο Σημίτη. Και το τρίτο ήταν ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας, Γεράσιμος Αρσένης στο Υπουργείο Εθνικής Αμύνης. Τόσο η διχασμένη κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ όσο και το γεγονός ότι οι αποφάσεις λαμβάνονταν από τρία διαφορετικά κέντρα φανερώνει την έλλειψη συνεργασίας στους κύκλους της πολιτικής. Η έλλειψη συνεργασίας υφίστατο και μεταξύ της πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας στην Ελλάδα.

Οι προσωπικές έριδες, η καχυποψία και οι συνεχείς φιλονικίες δυσχέραιναν το έργο της ελληνικής πλευράς. Ο Κ. Σημίτης, ο Θ. Πάγκαλος και ο Ναύαρχος Χ. Λυμπέρης δεν συμφωνούσαν, είχαν διάσταση απόψεων και δεν ενημέρωναν ο ένας τον άλλον για λόγους καχυποψίας. Σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο της Ελλάδας στους χειρισμούς κρίσεων, την ευθύνη του χειρισμού έχει η κυβέρνηση. Η κυβέρνηση καθορίζει την πολιτική εθνικής άμυνας και ασκεί τη διοίκηση των ενόπλων δυνάμεων. Κύριο όργανο λήψης αποφάσεων σε θέματα που αφορούν την άσκηση της παραπάνω πολιτικής και εν γένει την εθνική άμυνα είναι το ΚΥΣΕΑ, Κυβερνητικό Συμβούλιο Εξωτερικών και Άμυνας. Οι αρμοδιότητες του ΚΥΣΕΑ είναι οι ακόλουθες. Διαμορφώνει μακροπρόθεσμα την πολιτική εθνικής άμυνας της χώρας. Αποφασίζει για την οργάνωση συστήματος χειρισμού κρίσεων παρέχοντας χρήσιμες οδηγίες στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας και τα αρμόδια Υπουργεία και κατευθύνοντάς τα. Έχει την ευθύνη συλλογής και εκμετάλλευσης πληροφοριών που ενδιαφέρουν την εθνική άμυνα. Επιπροσθέτως, καθορίζει την πολιτική συμμετοχής των εμπλεκόμενων φορέων στη δοκιμή εφαρμογής των σχεδίων της πολιτικής σχεδίασης έκτακτης ανάγκης. Τέλος, είναι εκείνο το όργανο που αποφασίζει την κήρυξη και την άρση μέτρων και σταδίων συναγερμού για τη μερική ή γενική κινητοποίηση της χώρας και ακολούθως την εφαρμογή ή την άρση των κανόνων εμπλοκής των ενόπλων δυνάμεων. Εκχωρεί δηλαδή αρμοδιότητες ώστε να αντιμετωπιστούν άμεσα έκτακτες καταστάσεις, κρίσεις ή επεισόδια. Ωστόσο, το ΚΥΣΕΑ κατά τη διάρκεια της κρίσης των Ιμίων δεν συνεκλήθη ποτέ. Ο Ναύαρχος Λυμπέρης

χρειάστηκε να αποδεσμεύσει ΕΚΕ αρμοδιότητα ΚΥΣΕΑ (με άμεση ενημέρωση και σύμφωνη γνώμη του ΥΠΕΘΑ).

Επί παραδείγματι η αφαίρεση της τουρκικής σημαίας και έπειτα η τοποθέτηση της ελληνικής σημαίας από τις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις προϋπέθετε έγκριση από το ΚΥΣΕΑ. Όπως γίνεται αντιληπτό, δεν υπήρχε συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων φορέων λήψης αποφάσεων και η διαδικασία αυτή δεν ακολουθούσε την προβλεπόμενη θεσμική μορφή της. Επομένως, η Ελλάδα ήταν περισσότερο ευάλωτη σε αντίθεση με τον αντίπαλο.

Ο πρωθυπουργός Σημίτης ζήτησε τη βοήθεια των Ηνωμένων Πολιτειών. Οι Η.Π.Α. δεν επιθυμούσαν να διαφοροποιηθεί το status quo στην περιοχή του Αιγαίου, διότι ήθελαν να έχουν καλές σχέσεις και με την Ελλάδα και με την Τουρκία. Και οι δύο χώρες γεωπολιτικά και όχι μόνο είναι σημαντικές για τις Η.Π.Α., επομένως προσπάθησαν (ανεπιτυχώς εκ του αποτελέσματος) να διατηρήσουν την ισορροπία στην περιοχή. Οι Ηνωμένες Πολιτείες άσκησαν επιρροή ώστε να απομακρυνθούν τα πλοία και οι στρατιώτες από τα Ίμια, να αφαιρεθούν οι σημαίες και να επιστρέψει το status quo ante στην περιοχή. Η Τουρκία συμφωνούσε με όλα, ενώ η Ελλάδα διαφωνούσε ως προς το θέμα της σημαίας (λόγω αντιρρήσεως του Α/ΓΕΕΘΑ). Τελικά η Κυβέρνηση συναίνεσε και στο θέμα της σημαίας προκειμένου να φανεί συνεπής στην πολιτική της αποκλιμακώσεως με την οποία είχε ήδη δεσμευθεί προς τις ΗΠΑ. Οι δύο χώρες απέφυγαν τον πόλεμο, χάρις στην παρέμβαση των ΗΠΑ αλλά η Ελλάς ήταν αυτή που έχασε δεδομένου ότι έως σήμερα τα Ίμια παραμένουν «γκρίζα ζώνη».

ΚΡΙΤΙΚΗ

Η κρίση των Ιμίων και το πώς αντιμετωπίστηκε από τις δύο αντίπαλες χώρες αποτελεί αντικείμενο κριτικής. Από τη μία στην Ελλάδα, η κυβέρνηση δεν προέβη στις απαιτούμενες ενέργειες για να προλάβει την κρίση την οποία απέτυχε να αναγνωρίσει εγκαίρως. Στη συνέχεια, εν μέσω αυστηρών αλλά γενικόλογων προειδοποιήσεων οι οποίες δεν συνοδεύτηκαν από αντίστοιχες πράξεις (π.χ. ΕΚΕ), δεν κατόρθωσε να πείσει αποτρεπτικά την τουρκική πλευρά για την πρόθεσή της να προασπίσει αποφασιστικά εθνικά εδάφη. Αντιθέτως, η Τουρκία ήθελε μέσω του επεισοδίου προσαράξεως του εμπορικού πλοίου στα Ίμια να αναγκάσει την Ελλάδα σε διαπραγμάτευση. Αυτή ήταν η σκοπιμότητά της με απώτερο σκοπό να συζητηθεί η κατάσταση στο Αιγαίο και να διεκδικήσουν περιοχές. Στην Ελλάδα, η κυβέρνηση Σημίτη είχε μόλις εκλεγεί και δεν είχε εμπειρία στους χειρισμούς κρίσεων. Για την αντιμετώπιση της κρίσεως έπρεπε να συνεργαστούν η ελληνική κυβέρνηση, το Υπουργείο Εξωτερικών, το Υπουργείο Άμυνας και οι επικεφαλής των ενόπλων δυνάμεων.

Η συνεργασία της πολιτικής ηγεσίας και των στρατιωτικών εν καιρώ ειρήνης θα βοηθούσε σίγουρα την Ελλάδα να αντιδράσει με μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση στις ενέργειες της Τουρκίας. Κατά τη διάρκεια της κρίσης δεν δίνονταν άμεσες και σαφείς πολιτικές προθέσεις, κατευθύνσεις και συντονιστικές οδηγίες για τα εμπλεκόμενα Υπουργεία με αποτέλεσμα το υφιστάμενο σύστημα χειρισμού κρίσεων να μην λειτουργήσει ομαλά. Η Ελλάδα προσπάθησε κατά την κρίση των Ιμίων να αποφευχθεί οποιαδήποτε σύγκρουση μεταξύ των δύο χωρών, πράγμα που αποτελούσε βασικό στόχο της. Εάν υπήρχε πολιτική βούληση και αποτελεσματικότερη συνεργασία η Κυβέρνηση θα μπορούσε να έχει αντιμετωπίσει καλύτερα την κρίση δείχνοντας πως δεν διαπραγματεύεται ούτε στο ελάχιστο τα κυριαρχικά της δικαιώματα στα νησιά του Αιγαίου.

Στην Τουρκία, πριν την εκλογή της και ενώ η κρίση είχε ξεκινήσει η Πρωθυπουργός Τσιλέρ λειτουργούσε σαν υπηρεσιακή Πρωθυπουργός, καθώς η αντίπαλη πλευρά, που πρέσβευε τις αρχές του Ισλάμ, δεν μπορούσε να σχηματίσει κυβέρνηση. Επομένως, και στην γειτονική χώρα όταν ξέσπασε η κρίση των Ιμιών δεν υπήρχε μία σταθερή κυβέρνηση. Μετά την εκλογή της Τσιλέρ, η κατάσταση άλλαξε. Η Πρωθυπουργός Τσιλέρ συζητούσε με το επιτελείο της όλες τις λύσεις και τα ενδεχόμενα καθ'όλη τη διάρκεια της κρίσης. Επίσης, συνεδρίαζαν ανά τακτά χρονικά διαστήματα Συμβούλια των ενόπλων δυνάμεων, αλλά και το Συμβούλιο Ασφαλείας της χώρας. Το θεσμικό πλαίσιο που υπήρχε πίσω από την Πρωθυπουργό Τσιλέρ φάνηκε να λειτούργησε πιο αποτελεσματικά από ότι στην Ελλάδα, παρόλο που και οι δύο κυβερνήσεις δεν είχαν εμπειρία στις κρίσεις και είχαν εκλεγεί πολύ πρόσφατα.

Η Ελλάδα δεν αναγνώρισε αμέσως την κρίση αντιδρώντας με χρονοκαθυστέρηση, ενώ η Τουρκία έδειξε μεγαλύτερη αποφασιστικότητα. Στην Ελλάδα, τα αρμόδια Υπουργεία δε φαίνεται να είχαν κοινή εικόνα αναφορικά με τις εξελίξεις, γεγονός που αποδεικνύεται από την έλλειψη της πλήρους συνεννόησης. Καθ'όλη τη διάρκεια της κρίσης, ακόμη και στο αποκορύφωμά της καμία από τις δύο εμπλεκόμενες χώρες δεν έκανε χρήση βίας, δηλαδή δε χρησιμοποίησαν σκληρή ισχύ. Η επίλυση της κρίσης χωρίς τη χρήση βίας αποτελεί θετικό στοιχείο υπό την προϋπόθεση ότι δεν θίγονται ζωτικά εθνικά συμφέροντα. Ο πόλεμος δέον όπως αποφεύγεται για προφανείς λόγους αλλά η με κάθε θυσία αποφυγή του πολέμου (ακόμη και όταν υπονομεύεται το μέλλον των αγέννητων Ελλήνων) αποτελεί πράξη εγωιστική και ανήθικη.

Η Τουρκία βγήκε κερδισμένη από την κρίση των Ιμιών σε αντίθεση με την Ελλάδα και αυτό γιατί μετά την κρίση τα Ίμια «γκριζαρίστηκαν». Στο εσωτερικό της Τουρκίας, βέβαια, ο τρόπος χειρισμού της κρίσης και οι ενέργειες της κυβέρνησης, όπως και η θεωρία των «γκρίζων ζωνών» ήταν πλήρως νομιμοποιημένες, καθώς έβρισκαν σύμφωνο τον τουρκικό λαό. Στην Ελλάδα δεν υπήρχε αρχικά πλήρως εσωτερική νομιμοποίηση της νέας κυβέρνησης, επειδή είχε εκλεγεί πρόσφατα μετά το επεισόδιο υγείας του Ανδρέα Παπανδρέου. Όσον αφορά όμως τη στρατηγική που ακολουθούσε η νέα κυβέρνηση, υπήρχε εσωτερική νομιμοποίηση παρά την διάχυτη ανησυχία για την πιθανότητα γενικευμένης συγκρούσεως. Μετά την κρίση η πίστη του ελληνικού λαού προς τους αρμόδιους φορείς κλονίστηκε και ως εκ του αποτελέσματος υπήρξαν σφοδρές επικρίσεις και αναζητήθηκαν ευθύνες καθώς και εξιλαστήρια θύματα.

Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης διαδραμάτισαν επίσης αξιοσημείωτο και καθοριστικό ρόλο στην έκβαση της υπόθεσης. Εάν δεν είχαν διαρρεύσει στον Τύπο και της Ελλάδας και της Τουρκίας πληροφορίες σχετικά με το πώς ξεκίνησε η κρίση, ενδεχομένως η κρίση να μην είχε κλιμακωθεί ή τουλάχιστον δε θα είχε κλιμακωθεί με τόσο γρήγορους ρυθμούς. Ειδικότερα, όσον αφορά την Ελλάδα, η κάλυψη από τον τηλεοπτικό σταθμό ANTENNA των αρχικών γεγονότων της κρίσης προκάλεσε αναστάτωση τόσο στον ελληνικό λαό όσο και στην πολιτική και στρατιωτική ηγεσία, επειδή ήξεραν πως εφεξής κάθε απόφαση και ενέργειά τους θα γνωστοποιούνταν και θα δεχόταν κριτική. Παρόμοια ήταν η κατάσταση που επικρατούσε και στην Τουρκία με μόνη διαφορά ότι τα ΜΜΕ εκεί ήταν περισσότερο ελεγχόμενα και σε πάντως δεν κάλυπταν σε ζωντανή μετάδοση τις κινήσεις του τουρκικού Στόλου.

Επιπροσθέτως, η ενέργεια του δημάρχου της Καλύμνου, ο οποίος τοποθέτησε την ελληνική σημαία στα Ίμια, θα μπορούσε να θεωρηθεί μία απερίσκεπτη ενέργεια, η οποία έθεσε σε κίνδυνο τη στρατηγική που ακολουθούσε η πολιτική ηγεσία για την απεμπλοκή της χώρας από την κρίση. Ακόμα δεν είναι γνωστό αν ήταν μία μεμονωμένη κίνηση, ή αν είχε την έγκριση αρμόδιου φορέα. Όποιο και από τα δύο ενδεχόμενα να ισχύει, η ενέργεια του δημάρχου Καλύμνου έδωσε στην Τουρκία την αφορμή που έψαχνε να βρει για περαιτέρω δράση στο Αιγαίο. Από το επίπεδο των ρηματικών διακοινώσεων οι δύο αντίπαλοι μεταφέρθηκαν στο πεδίο και η κρίση κλιμακώθηκε έως έναν βαθμό, ενώ την ίδια στιγμή η ελληνική κυβέρνηση δεν επιθυμούσε γενίκευση της σύγκρουσης. Μετά την τοποθέτηση της σημαίας στο Ίμια από τον δήμαρχο της Καλύμνου ακολούθησαν τα γεγονότα που έχουν ήδη αναφερθεί. Οι διάλογοι επικοινωνίας μεταξύ της Ελλάδας και της Τουρκίας δεν λειτούργησαν αποτελεσματικά κατά τη διάρκεια της κρίσης. Η ελληνική Κυβέρνηση επένδυσε αποκλειστικά στην αμερικανική παρέμβαση δεσμευόμενη ανάλογα, ενώ δεν ζήτησε ευρωπαϊκή συνδρομή ή αλληλεγγύη.

Η κρίση των Ιμίων αποτελεί έναν ακόμη κρίκο στην μεγάλη αλυσίδα των τουρκικών επεκτατικών επιδιώξεων που εκδηλώνονται με διαρκή ένταση, σειρά κρίσεων και τετελεσμένα (Κύπρος). Η κρίση των Ιμίων ήταν προσχηματική και υπήρξε προϊόν σχεδιάσεως, όπως επιβεβαιώνεται πλέον σήμερα με την διαρκώς επεκτεινόμενη τουρκική διεκδίκηση και απειλή Η προσοχή των ελληνικών υπηρεσιών, όμως, θα πρέπει να είναι μεγαλύτερη σε περιόδους όπου υπάρχει πολιτική αστάθεια στην Ελλάδα ή στην Τουρκία, επειδή τότε είναι που μπορεί να ξεκινήσει εσκεμμένα μία κρίση. Η σαφής πολιτική βούληση υπερασπίσεως των ζωτικών εθνικών συμφερόντων (βάσει Διεθνούς Δικαίου) στον χώρο του Αιγαίου και της ΝΑ Μεσογείου αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την αποφυγή τυχόν παραλογισμού από την τουρκική πλευρά.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω στοιχεία και τις πληροφορίες, καταλήγουμε στα ακόλουθα συμπεράσματα: Η ευρεία δημοσιότητα οικονομικής αξιοποίησεως βραχονησίδων στο Αιγαίο ενεργοποίησε την τουρκική αντίδραση. Σε ορισμένες περιπτώσεις είναι προτιμότερη η αποτελεσματικότητα των πράξεων δίχως διαφήμιση. Η κρίση δεν έγινε εγκαίρως αντιληπτή και όταν αναγνωρίστηκε καθυστερημένα, αυτή υποβαθμίστηκε. Ο αυτονόητος και θεμελιώδης πολιτικός σκοπός διαφυλάξεως της εθνικής ακεραιότητας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων δεν επετεύχθη σε αντίθεση με την Τουρκία που κατόρθωσε να αμφισβητήσει το καθεστώς του Αιγαίου με την δημιουργία «γκρίζας ζώνης». Η ελληνική αποτρεπτική στρατηγική απέτυχε εκ του αποτελέσματος. Η πλήρης εξάρτηση από την εξωτερική εξισορρόπηση των ΗΠΑ και η δέσμευση για αποκλιμάκωση και αποφυγή στρατιωτικής εμπλοκής κατέστησε την αποτροπή πλήρως αναξιόπιστη. Η απειρία της νέας ελληνικής κυβερνήσεως, το γνωστικό της έλλειμμα, η αμοιβαία καχυποψία μεταξύ κορυφαίων στελεχών της κυβερνήσεως και οι μη αγαστές πολιτικοστρατιωτικές σχέσεις, σε συνδυασμό με την έλλειψη συντονισμού μεταξύ εμπλεκόμενων Υπουργείων, οδήγησε σε ανακολουθία πολιτικών προθέσεων και διπλωματικών και στρατιωτικών κινήσεων. Τα θεσμικά όργανα του Εθνικού Συστήματος Χειρισμού Κρίσεων δεν λειτούργησαν αποτελεσματικά. Οι ελληνικές αντιδράσεις υπήρξαν ανακλαστικές και όχι αποτέλεσμα συγκεκριμένης στρατηγικής. Η αφαίρεση της τουρκικής σημαίας και η ύψωση ελληνικής σημαίας στην Α. Ίμια από σκάφος του ΠΝ (αντί από ιδιώτη ή το ΛΣ) υπήρξε ατυχής. Υπήρχε

σχετική στρατιωτική ισορροπία με υψηλό φρόνημα εκατέρωθεν. Οι ΗΠΑ τήρησαν πολιτική ίσων αποστάσεων και η Τουρκία δεν αισθάνθηκε οιαδήποτε σημαντική πίεση του διεθνούς παράγοντος. Στο εσωτερικό τους Ελλάς και Τουρκία είχαν επαρκή νομιμοποίηση. Υπήρξαν πολλαπλοί και παράλληλοι διάυλοι επικοινωνίας με το εξωτερικό, δίχως μάλιστα κοινή γραμμή. Η Κυβέρνηση δεν μετέβη στο Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων, κατά την κρίση, αγνόησε την ΕΥΠ και ουδέποτε συνεκλήθη το ΚΥΣΕΑ. Επιπλέον αναδύθηκαν αδυναμίες στον τομέα της διακλαδικότητας και της συνεργασίας μεταξύ των κλάδων των ΕΔ. Ο ρόλος των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης είναι καθοριστικής σημασίας, γιατί δύναται είτε να κλιμακώσει είτε να αποκλιμακώσει μία κρίση. Χωρίς αμφιβολία επηρεάζει άμεσα τις εξελίξεις και σε κάποιες περιπτώσεις ίσως και να τις καθοδηγεί. Ο εξωτερικός παράγοντας, που στην συγκεκριμένη περίπτωση ήταν οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, επίσης επηρεάζει άμεσα κάθε φάση εξέλιξης μίας κρίσεως. Ιδιαίτερα εάν οι δύο χώρες είναι σύμμαχοι στο πλαίσιο ενός διεθνούς οργανισμού, όπως είναι η Ελλάδα και η Τουρκία στο ΝΑΤΟ (Οργανισμός Βορειοατλαντικού Συμφώνου).

Τέλος, ο σεβασμός και η τήρηση του Διεθνούς Δικαίου προσδίδει πολύτιμη νομιμοποίηση. Η Ελλάδα σέβεται απόλυτα το Διεθνές Δίκαιο, τις Συμφωνίες που περιλαμβάνει, καθώς επίσης και το Δίκαιο της Θάλασσας. Αντιθέτως, η Τουρκία ενώ υποστηρίζει πως σέβεται τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου, στην πραγματικότητα κάτι τέτοιο δεν ισχύει. Διαπιστώνεται εν τούτοις ότι η ευαισθησία του διεθνούς παράγοντος ως προς το Διεθνές Δίκαιο είναι επιλεκτική καθ' όσον προτιμούν τα εθνικά συμφέροντα. Η εν λόγω διαπίστωση είναι διαχρονική και επεξηγείται εκτενώς στον διάλογο των Μηλίων του Θουκυδίδου το 414 π.χ. ο οποίος έκτοτε επαληθεύεται, προς απογοήτευση όσων ταυτίζουν εμμονικά και αποκλειστικά τα εθνικά συμφέροντα με το Διεθνές Δίκαιο. Η Ελλάδα σε περίπτωση επεισοδίου ή κρίσεως οφείλει να προστατεύει τα κυριαρχικά της δικαιώματα αντιδρώντας δυναμικά και καταφεύγοντας έπειτα στους διεθνείς θεσμούς και οργανισμούς για διευθέτηση του προβλήματος, όπως στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το ΝΑΤΟ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Σχετική βιβλιογραφία που μου προτάθηκε όσον αφορά την κρίση των Ιμίων, όπως πλειονότητα άρθρων και το βιβλίο με τίτλο «Ίμια: Τα απόρρητα τηλεγραφήματα των Αμερικανών» με συγγραφείς τον Αθανάσιο Έλλης και τον Μιχάλη Ιγνατίου.